

„EDINOST“

izhaja dvakrat na teden, vsako sredo in soboto ob 1. uri popoldne.

„Edinost“ stane:

za vsa leta gl. 6.—; izven Avst. 9.— gl.
za polu leta „3.—“ „4.50“
za četrt leta „1.50“ „2.25“

Posamično številka se dobivajo v prodajalnicah tobaka v Trstu po 5 nov.
v Gorici in v Ajdovščini po 6 nov.

Na naročbe brez priložene naročnine se upravnistvo ne osira.

EDINOST

Glasilo slovenskega političnega društva za Primorsko.

Oglaš in omenila se račune po 2.
vrstici v petini; za naslove z debeli
črkami se plačuje prostor, kolikor bi ga
obseglo navadnih vrstic.

Poslana, javne zahvale, osmrtnice itd.
se račune po pogodbi.

Vsi dopisi se pošiljajo uredništvu v ulici
Carintia št. 25. Vsako pismo mora biti
frankovano, ker nefrankovana se ne spre-
jemajo. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnino, reklamacije in inserate pre-
ema upravnistvo v ulici Carintia 25.
Odprte reklamacije so prosto pošiljne.

IVAN NABERGOJ

Star običaj je, da politične stranke, odnosno glasila teh strank sestavljajo ob koncu leta bilanco svoje, da vedó, koliko sadu ali morda koliko škode jim je prineslo ravnokar preteklo leto. Tudi našemu listu bila bi dolžnost, da napravi račun o preteklem letu, da pojasni slovenskemu svetu položaj tržaških Slovencev in da poroča o gibanju mej nami v obrambo svetih narodnih naših pravic.

Bog je naša priča, da nismo pesimisti in da najstrožje obsojamo otročje jadikovanje onih nesrečnih prorokov — in teh je, žal, mej nami Slovenci več ko odveč, — ki nam godejo vedno eno in isto, staro pesem, da smo mal narod, kateremu je usojena narodna smrt: ker nimamo preteklosti in slavnih zgodovinskih tradicij in ker nam nedostaje pogojev, prepotrebnih za vspešni razvoj, kateri bi nas usposobil, da bi smeli ponosno in samosvestno vstopiti v vrsto drugih kulturnih narodov. Ne, črnogledi nismo, ker imamo trdno vero v našo bodočnost, ker vemo, da je božja previdnost Slovanstvu pridodelila posebno nalogo, posebno kulturno misijo. Vsaj že sloveči slovenski pesnik pravi, da Slovan bodi preporoditelj desperatnih odnošajev v starikovi Evropi.

In vendar nam bi bilo tesno pri sreči, ako bi hoteli pisati narodno našo bilanco o letu 1890. Staro, neugasljivo neprijateljstvo drugorodnih narodov bilo je nam tudi v tem letu pre-zvest spremljevalec; nezaupnost in globoko ukoreninjeni predsodki merodajnih in odločilnih krogov so nam bili na poti, da nismo mogli ni naprej ni nazaj; prežalostni pojavi v lastnem taboru vezali so nam roke in nas storili nesposobne za katerokoli akcijo: zaključek naših računov tedaj ne bi nam kazal dobička.

Ali sreča nam je takrat mila: smeti nam je obrniti pogled svoj od tužne te slike; oproščeni smo naloge, sestavljati narodno bilanco, kajti današnjega dne, dne 31. decembra, ne bi si hoteli ogreniti se žalostnimi refleksijami in razpravljanji o zlobnosti nasprotnikov, kratkovidnosti imenitnih kogov in o lastnih rojakov zaslepljenosti. Današnji dan je za tržaške Slovence imeniten dan, pravi naroden praznik; a tudi ostali slovenski svet ima vzrokov dovolj, da z nami vred radostno praznuje ta dan: voditelj nas tržaških Slovencev, odlični slovenski rodoljub in poštenjak v najplemenitišim pomenu te besede, **gospod Ivan Nabergoj** praznuje danes, 31. decembra 1890, **petindvajsetletnico** svojega javnega delovanja v prvi vrsti na korist svojih ožjih rojakov in posredno vsega naroda slovenskega.

Bilo je dne 31. decembra leta 1865., ko je bil gosp. **Ivan Nabergoj** prvokrat voljen v mestni zastop tržaški; dne 4. januarja 1866 ga pa je takratni župan predstavil mestni zbornici. In od istega dne, t. j. celih 25 let, nepretržno deluje gospod **Ivan Nabergoj** v mestnem zboru. Spoznavši izbornega tega moža vrline izvolili so si ga okoličani v letu 1873. tudi državnim poslancem, katero častno nalogo vrši od takrat do danes istotako nepretržno in istotako častno. Ni je še bilo prilike ni v mestnem zastopu, ni v državnem zboru, ko je šlo za gnotne in duševne koristi slovenskih okoličanov, da ne bi bil **Nabergoj** povzdignil svojega glasu; vedno je bil na svojem mestu, ko je trebalo odbijati napade na nas, prihajajoče z raznih strani.

Biografijo tega moža je lahko napisati, kajti kratka in priprosta je, kakor je življenje malega slovenskega posestnika sploh priprosto. Porodil se je na Proseku dne 28. maja 1835. leta. Kaka mu je bila vzgoja kot malemu otroku, si lahko mislimo. Sreča mu ni bila mila, da bi si bil mogel po šolskih klopek nabirati raznih učenosti: dovršil je le ljudsko šolo. In

vender se je **Ivan Nabergoj** visoko popel v človeški družbi ter postal markantna oseba v političnem življenju — ne le tržaškem — ampak slovenskem v obče in avstrijskem. Tem častneje zanj: kar je postal, **postal je iz sebe**. Njega rojaki — in poleg teh tudi dobri in nepozabni cesar Maks, koji je kolikor-toliko tudi posegel v našega slavljence usodo — spoznali so kmalu krasna duševna svojstva našega **Nabergoja** ter ga posadili na častno mesto. In **Nabergoj** vrši dolžnosti, ki so zvezane s tem častnim mestom, toli vestno, da bi jih nikdo drugi ne mogel častniši vršiti. Koliko simpatični nam je ta mož — bodisi kot prvak, politik ali človek — nego mnogokateri onih, ki se ponašajo se svojo ženijalnostjo in svojim talentom, kateri lastnosti pa prepogosto služita v to, da prikrivata marsikaj, kar narodu našemu ni ravno koristno!

Nabergoj-prvak. Priprost mož — pripoznan naroda prvak: že istina ta sama znači nam dovolj tega moža. Nikdar in nikjer mu ni bilo do tega, da bi silil lastno svojo osebo v ospredje in da bi koval spletke in intrige, koje navadno poraja grda zavist, lastna marsikateremu odličnjaku. In uprav to je žalosten kapitelj v našega javnega življenja knjigi, kajti zavist usekala je narodnosti naši globokih ran. O tem nam **priča življenja zgodovina** nadarjenega in sedaj pokojnega Karola Dežmana in **priča** nam marsikaj, kar se godi in vrši v sedanjosti. **Nabergoj** ne pozna zavisti: ako povzdigne glas svoj; ako meni, da mora tudi on svojo reči, zgodi se vselej le v ta namen, da koristi rodu svojemu, a nikdar mu ni do tega, da bi drugim izpodmikal tla izpod nog. In zato je **Nabergoj** pred slovenskim svetom neka vzvišena, posebno častna prikazen, katero vse ljubi in vse spoštuje, tako da smemo reči: vodja tržaških okoličanov kot prvak slovenski nima nijednega nasprotnika, ako abstrahujemo od par, po malovestnih in zavistnih agitatorjih zbeganih, njega lastnih ožjih rojakov.

Nabergoj-politik je mučenik. S tem je povedano vse. Ni ga mej slovenskimi politiki, koji bi toliko pretrpel po napadih z nasprotniške strani. Napadali so ga pred leti in napadajo ga dan danes pri vsaki priliki in kjer le morejo. In ti napadi niso samo ostri, ampak naravnost brutalni so in toli ostudni, da so v veliko nečast napadalcem, temveč, ker se ti-le ponašajo, da so sinovi kulturnega naroda. In uprav letos bili so ti napadi toli silni, da je nam vsem kri zavrela po žilah, ker se nam je zdelo neverjetno, da bi se tolika divjost mogla nahajati mej „kulturnim“ elementom. In ni jim zadostovalo, da so ga napadali kot politika in javno delujočega moža, ampak prestopili so z drzno svojo nogo prag privatnega in družinskega življenja. Družina je svetišče in gorje onemu, ki onesnaža to svetišče. Nasprotniki gospoda **Nabergoja** onesnažiti so hoteli tudi to svetišče se svojo nestrpnostjo in strupeno jezo, ali onesnažili so pri tem le sami sebe. Svet, kojemu je le še kolikaj do dostojnosti jih je že sodil in obsodil. Jasno in pošteno ime našega **Nabergoja** nima madeža, kakor ga ni imelo nikdar poprej.

Ali naš **Nabergoj** ostal je v tem viharji trden kakor skala: mučeništvo mu ni ogrenilo ni za trenotek veselja do delovanja volilcem svojim v korist. In kje najde mož ta toliko moralne zaslonbe, da ne obnemore v težkem tem boju? Najde jo tam, kjer bi jo morali iskati vsi oni, koje je previdnost božja postavila narodu na čelo — najde jo v plamteči ljubezni do rodu svojega in v brezpogojni udanosti do stvari, koji služi. Pa še jednega momenta ni smeti prezreti. Petindvajset let je minulo, odkar **Nabergoj** deluje v javnem življenju. In v vsej tej dolgi dobi ostal je isti mož, z istim misljenjem, kakor pri svojem prvem koraku na javno pozorišče: **Nabergoj** ostal je

samemu sebi nepremično zvest. Razne vlade in razne sisteme imeli smo od leta 1865. sem, ali vodja tržaških Slovencev ni se spreminjal časa in okoliščinam primerno, ampak ostal je vedno isti — ostal zvest in pri vsem tem skromen sin rodu svojega. S polno zavestjo napišemo mu to spričevalo ob njega petindvajsetletnem jubileju: to spričevalo ga diči — menimo — nad vse. Klobuk raz glavo pred takim politikom!!!

Nabergoj-človek je uzoren, kakor je uzoren kot voditelj in politik. Ta mož ne pozna maščevanja. **Nabergoj** ima — kakor smo že rekli — nekoliko nasprotnikov mej-okoličani. Ali iz njegovih ust ne pride žaljiva beseda proti kateremu-koli. In ako se kdo teh nasprotnikov včasih k njemu zateče — in to se čestokrat dogaja — da bi mu pomogel tu ali tam, stori to rad in z veseljem — brez očitanih in rekriminacij. Istotako ga je sama ljubeznjivost, ako k njemu prihite meščani italijanske narodnosti v tej ali onej zadevi: pomore jim, če le more. Uprav letos, ko trkajo materialne skrbi na naša vrata in ko mnogokatera prsa navdaja strah radi lastne ekzistence, spomnil se je marsikdo našega **Nabergoja**. In **Nabergoj** je bil vsakemu zvest svetovalec in ljubeznjiv tolažitelj. Tako mora delati le plemenita duša — in **Nabergoj** je v resnici plemenit človek, če ne po rodu, pa po misljenju in čutstvom.

Mož ta praznuje danes petindvajsetletnico javnega svojega delovanja. Dolžnost nas veže, da se ob tem slovesnem trenutku združimo v duhu vsi okoli njega ter vskliknemo: Hvala Ti dobrotnik, prijatelj in zastopnik naš — hvala Ti na vsem, kar si nam, kar si vsemu narodu slovenskemu dobrega storil! Hvaležnost naša bodi Ti plačilo za trud Tvoj in zvestobo Tvojo!

Dobri Bog, ki kraljuješ nad nami, pa nam ohrani tega moža do skrajne meje starosti, dosežne človeškemu bitju, na korist národa in mile domovine naše!

Slava Ivanu Nabergoju!

— t —

PODLISTEK.

Gigi — naletel!

Humoristično sporočilo. — Spisal Ferenc Zakrajski. Mestoselec.

Spomladi nekega popoldne jo mačhamo proti Bajti*). Slavec je piskal in iz gozdja Panovca šumljale so prijetne sapice. S kratka, pri Bajti najdemo že mnogo pohajkarskega občinstva: mladega, priletnega, bogatega in rokodelskega, možkega in ženskega. Nedaleč na dvorišču bili so pevci kaj dobre volje. Slišalo se je tudi glasno napivanje, kajti dobro vince je dovtipno. Še nekateri so stali, drugi sedeli, še drugi so igrali na „žboče“. A kaj vidi moje oko? Lejte, tam pri mizi se šopiri mladeč. Prisegel bi, da je iz škafije vzet. Sameva, viržinka mu zvesto kadi; pes pa, kateri je doživel več lakote in palice, nego dobrih dni, čepi mu pri nogah. Gigi nosi frak, rokavice, cilindar in ti kaj graciozno stoji na dveh tankih nožicah.

Puhaje viržinka popisuje z ramo kaj milovidne polukroge, z očmi pa poteguje strašno dalekosežne črte. Prinesó mu vina Gigi potisne binokelj na nos, poravná črno, svilen vrvco, pogleda iziskovalno po suknji in hlačah, ter nalije kozarec.

*) Bajta, kréma pol ure od Gorice, blizu ovedega Panovca.

Našim naročnikom.

Menimo, da bi žalili naše čitatelje, ako bi jim hoteli na dolgo in široko povdarjati veliko važnost tržaške pozicije za ves narod slovenski. Komur je briga za napredek naroda slovenskega; komur je briga za obstoj naš; komur je do tega, da ne le životarimo, ampak da napredujemo in da se popnemo na ono stopinjo, po kateri hrepeni vsako v resnici rodoljubno srce — s kratka: kdor je narodnjak v pravem pomenu besede, pozna izvestno veliko važnost pozicij ob mejah domovine in je uverjen, da je življenja pogoj narodu slovenskemu, da se ohranimo in okrepimo osobito tu ob Adriji. Kajti tu ne velja bojevati se le proti domačim političnim nasprotnikom, ampak tudi proti vplivom, delujočim od zunaj v države naše pogubo, s katere države usodo je zvezana tudi naša usoda.

Stražarji smo torej, verno bdeči, da nas nenadno ne zaloti protivnik in nas uniči. Stražarjem ob mejah je pa treba sredstva, po katerem se morejo sporazumljati z glavno vojsko in da morejo glavni tabor kar naj hitreje obvestiti, ko preti poguba: treba je, da smo nepretržno v kontaktu s središčem svojim in z vsemi rojaki-sobojevniki. Stražarjem toraj treba organa — in tak organ je javni list, politični časopis. Kar so hitri jahači v vojski kot prenašatelji važnih depeš, to so časopisi v politični borbi. Časopisi so jeden prvih faktorjev v javnem življenju, kajti tem-le mora biti skrb, da se pravočasno prične ta ali ona prepotrebna akcija.

Povsem naravno je torej, da si tržaški Slovenci vzdržujejo tak svoj organ. Drugo vprašanje pa je, odgovarja-li ta list svoji nalogi, vrši-li svojo dolžnost takó, kakor bi moral. Na to stran seveda ne pristoji sodba nam samim: sodijo naj le drugi. Priznamo celo sami, da je list še daleč od dovršenosti in da še ni tak, kakoršen bi moral biti, da bi zadoščal težavnim svoji nalogi. To pa rečemo s polno zavestjo, da smo vestno storili, kolikor je bilo pri obstoječih razmerah možno storiti. Nastojali smo, da bi list vsaj približno ugajal pri prostemu našem ljudstvu — osobito smo delavskemu stanu obračali pozornost svojo in tako se bode tudi v bodoče godilo — in da bi tudi ugajal mnogobrojni tržaški inteligenciji.

Resnica je, da vsak narod ima tako časopise, kakoršno zasluži, iz česar sledi, da ni le od vredništva zavisno, kakošen da je list, ampak v ne mali meri je to

odvisno od občinstva. Ako se občinstvo zanima za list, ako ga vsestranski podpira, vpliva to tudi na vredništvo in je vspodbuja. Zanimanje občinstva sili vredništvo, da se trudi, da list ugaja vsestranskim zahtevam. Nebrižnost občinstva je moreča slana, ki požiga in mori veselje do delovanja in napredovanja.

Zato se obračamo do tržaških Slovencev se iskreno prošnjo, da nas podpirajo duševno in gmotno in da nam dadó ono zaslombo, katera je potrebna, ako hočemo, da bode list ne le izhajal, ampak se neprestano boljše in da postane vreden član v vrsti narodnih bojevnikov.

Ali ne le do tržaških Slovencev, ampak, tudi do rojakov naših po vseh slovenskih pokrajinah se obračamo danes. Gori smo že rekli, da je vprašanje trž. Slovencev vitalno vprašanje za ves slovenski narod; ker se narodno telo ne more in se ne bode razvilo, ako boleha tako važen ud, kakoršen smo brez dvojbeno mi tržaški Slovenci, je dolžnost vseh rojakov naših, da nas podpirajo materialno in moralno, ker podpirajo nas, podpirajo tudi ves narod slovenski.

Dosedanjim prijateljem in somišljenikom našim velja prošnja, da nam tudi v bodoče ostanejo zvesti in da nam pridobijo novih prijateljev.

Kakova da so načela našemu listu? Skrb za dušni in gmotni blagor ljudstva našega nam je bila dosedaj jedina zvezdovodnica in nam ostane tudi v bodoče. Osobnim polemikam se bomo načelno izogibali in imena prijavljali le tedaj, ako so se stvarjo samo neločljivo združena. Spise, narekovane po osebnim mržnji, bacniti čemo brez usmiljenja v koš; to naj služi v pojasnilo našim gospodom dopisnikom. Pisava nam bode vselej dostojna, tudi če velja nasprotniku.

Menenje naše ni, da bi se morali vsi naši mačožji prikrivati in zakrivati, ker menimo, da bolje služimo naši stvari, ako govorimo odkrito. Ali način, kako se to stori, bode vselej miren in stvaren.

Kdor se z nami vjema, naj stopi v naš krog in se nam pridruži. Kolikor več nas je, tem plodovitši je naše delo.

Vsem našim prijateljem pa zakličemo: Srečno novo leto!

— t —

Politični pregled.

Nutranje dežela.

Sekcijski načelnik v ministerstvu vnanjih zadev pl. Szögyeny imenovan je ogerskim ministrom na kral-

ska se ne zmeni. To je pač strašanska smola, sama smola! Ženska kakor kip, mrzel, ne meneč se, molči. Občinstvo se jezi nad njim, nekateri zro vanj, češ, ubogi volec, ali ne vidiš, da te ne mara. On je pa tem predrzniši.

Peklenec prinese berača. S protegneno roko, tresavimi koleno in prosečim pogledom pokloni se zaljubljenču (zlodej se pa zadaj smeje v pest).

„Lepi grofič!“ — povzame berač — „blagovolite mi pomoči. Moja žena je bolna, jaz sem pa nezmožen za delo. Milost, grofič, milost!“

Grof? — sanjari Gigi — kaka možka beseda! Človek je, kar se zdi. Jaz grof? Ako sem to, nisem tepec. Vrlo! Norica tukaj-le je pač slišala, kdo in kaj sem. Vrlo, vrlo! In ona naj bi zmogla? Da, tu ima čutiti, da me noče. Mojstraka bo, ha!

„Dragi starček“ — ogovori berača — „vaša osoda je res trpka. V istini smilite se mi. Toda za denes, ako ste pameten in srčan, vam je sreča prijateljica. Čujte: Ne par novčičev, cel cekin dobote, ako kakor Romeo poljubite lepo to gospo v čelo. Ha, kaj vidim, že vam sili kri v lica. Vrli starček! Dobro znamenje. Hahaha!“

Ravno da smejež to s hrohotom izreče, že namčuje berač izvršiti dani mu nalog, a razžaljeni soprog skoči kvišku, da ohladi svoj srd nad predrznežem. Go-

ljevem dvoru. Njegove posle prevzame sekcijski načelnik baron Pasetti. Kot politični referent v ministerstvo vnanjih zadev pride grof Bela Cziraky. Vidi se, kako prevladuje madžarski element v našem ministerstvu vnanjih zadev.

Nekemu češkemu listu javljajo z Dunaja, da vlada ne namerava se poprej izjaviti o notranjem češkem poslovnem jeziku, dokler ne vidi, kako se bode izvršilo predatoječe zasedanje deželnega zbora češkega. Kakor trdi isti list pogovarjali so se pri začetnem ministerskem posvetovanju, pri katerem je bil navzoč tudi namestnik grof Thun, kako bi bilo vkreniti, ako se ne doseže češko-nemška sprava.

Glasilo čeških realistov, list „Czas“ javlja, da je dra. Skarde zveza sklenila, da se hoče združiti z Mladočehi še le po deželnozbornem zasedanju. Ako hočejo strimoglaviti češko-nemško spravo, treba je, da ločeno marširajo in skupno bojujejo. Za državnozbornsko akcijo pa je potrebno, da se vse tri stranke — Mladočehi, realisti in dr. Skarde zveza — združijo, ker ne bi bilo umestno, da bi vsaka stranka posebe stopila v volilni boj. Sicer so pa poslanci Trojan, Adamek in Hajek, ki pripadajo dra. Škarda zvezi, že pristopili mladočehskemu klubu. — Še neko zanimivo vest o češko-nemških homatijah moramo zabilježiti: „Tagesspost“ v Lincu javlja namreč, da namerava mladočehska stranka v Linc poslati svoje zastopnike, da bi iskali dotike z nemško konservativno stranko. Ob enem se zagotavlja, da je konservativni poslanec dr. Kathrein že stopil v dogovore z Mladočehi. Vesti te so jako čudne in mi jim ne damo nikake vere.

Po vseh listih širila se je vest, da italijanski radikalni list „Alto Adige“ preneha izhajati radi pomanjkanja naročnikov. Sedaj pa govore, da mu je le katoliška frakcija hrbet obrnila. Premenili bodo torej le firme in osebe. „Alto Adige“ bode sicer prenehal, a na njega mesto stopi drug skrajno radikalen list. V tem smislu deluje posebno dr. Dordi, koji tudi z neko ostentacijo vsakemu pove, da tridentinski poslanci istopijo iz deželnega zbora tirolskega, ako se odkloni njih projekt za avtonomijo Tridenta.

Tirolski deželni zbor je sklican na dan 8. januarja.

Vlada je razpustila italijansko akademsko društvo v Gradcu.

Vnanje države.

Rusko parobrodarsko društvo g. Gagarina prirediti će v Nišu in

apa pa odpre lepa svoja usta: „Ne branim se, častitljivi starček, vašega poljuba, toda preje — in to je moj odločni pogoj — naj položi grofič obljubljeni cekin na mizo.“

Gigi odreveni in nehotoma zaškriplje se zobmi. Ni se nadejal takega. Kateri vrag govori iz nje? . . . Cekin? Da bi ne bilo položje bolj joka nego smeha vredno, na glas bi se zasmejal ženski v lica. Cekin? Še komaj se spominja, da je katerega videl svoje dni, nikar pa, da bi ga imel in deval na mizo. Gigi se čuti v kaši.

„Prosim, gospod grofič — podnečuje gospá, ironično gledé — prosim, račite položiti cekin in starček naj me poljubi. Saj ste dejali, da mu je sreča denes prijateljica. Dobro, privoščimo mu cekin.“

Šo stoji in gleda Gigi bolj splašeni ovci slični; a mora izpregovoriti.

„Mili bože, — cekin“ zajeclja se slabim a slišljivim glasom — „Nimam ga.“

Reče, sune pes ter jo naglo pobriše na cesto. Tam se še le spusti v dir.

Precej se zbere občinstvo iz osupa. „Srečen pot, srečen pot, gospod grof! kriče glasi v zboru za njim. A on le naprej, kakor bi ga sršeni pikali.

Smeha ni hotelo biti konca. Tako hencano je našgala lepa gospa domišljivega smeježa. Da, da, kdor išče, ta najde.

Vranji (Srbija) dva rezervoare za kamneno olje.

Predlog srbskega poslanca Stojanoviča, da se med narod razdeli 100.000 pušek, uzbudil je senzacijo. Namen temu predlogu je, da bi bil narod vsaki trenutek v stanu odbiti napade na njegova prava.

Bolgarsko sobranje so v soboto zaključili.

Sv. oče papež podelil je predsedniku francoske republike Carnotu „rožo kreposti“. Bodoči konzistorij bode v kratkem, pri katerim bode papež patrijarha jeruzalemskega Plovia, imenoval kardinalom.

DOPISI.

Iz spodnje okolice. (Izv. dop.) [Glas iz okolice.] Znano je že čitateljem „Edinosti“ o starinskih rimljanskih ostankih, katere so izkopavali pred par leti v Barkovljah. Ti ostanki niso bili gotovo Bog si ga vedi kake vrednosti — menda niti vredni, da bi se zemljo za nje rušilo — a magistratu tržaškemu je bilo dovolj le ime „scavi Romani“ in dovolil je že nekaj tisočakov za imenovanje izkopavanje. Tudi tržaški lahonski listi so poročali s posebnim veseljem o tej stvari, in znani „Piccolo“ priobčeval je skoraj v vsaki drugi številki članke pod naslovom: „Scavi Romani a Barcola“.

O vsej stvari se je govorilo sploh premnogo, in premnogo so se razgrevale buče poznanih gospodov; šteli si so to kot „vodo na lastni mlin“. Mislili si so in kričali so: Sedaj je pač dovolj jasno, da so bili prvi stanovniki te zemlje — Romani!

Torej le v ta namen, da svet slep o tržaških, izvirnih „romanskih tleh“, dovoljevali so na magistratu lepe svote denarja za izkopavanje malovrednih rimskih ostankov! Čudno je še, da ne proglasijo naši magistratovci bele Ljubljane — bivšo Emono — kot izvirno romansko zemljo, vsaj se tudi tam izkopavajo rimski ostanki, kateri imajo pač najmanj stokrat več zgodovinske vrednosti, nego oni v Barkovljah.

Prenehali so sicer bili s tem izkopavanjem, a pred nekaj tedni pričeli so zopet „glasovito delo“ in svet naj bi strmelo teh dokazih istinitosti pravih rimskih tal! Sedaj se kopljejo ti ostanki skoraj tik prostora, odločenega za „Narodni Dom“. Nekateri domačini so pravili, da je zakopanih ravno na dotičnem prostoru, ki je last nekega našega veljaka, glavni del rimskih ostankov. Ti se utegnejo toraj najti, ko se bode kopalo podlago „Narodnemu Domu“. Na vsak način bode stal toraj „Narodni Dom“ na rimskih ostankih — rimskih razvalinah. Častno bi bilo to sploh za Slovanstvo.

„Narodni Dom“ je potreben Barkovljanom, kakor ribi voda, in vsak rodoljubni Barkovljan vidi že v duhu poslopje, narodno lastnino in pričo obstoja Slovanstva v Trstu. Če bode trn v peti neki gospodi, nič ne dé.

Ideja za gradnjo „Narodnega Doma“ v Barkovljah navdušuje naše ljudi bolj in bolj. Vedno povprašujejo o tem okoliščanski, mestni in tudi zunanji rodoljubi. Vse čaka nestrpno potrjenjja pravil! No, upamo pa, da tega ne bode treba več dolgo čakati. Dokler si Barkovljani ne zgradijo poslopja, niso gospodarji na lastnih tleh. Vsi se utegnejo v vsi domači, mestni in zunanji rodoljubi te svete ideje, katera bode prinašala brezdvomno tudi lepega dobička v gmotnem obziru. Toraj kmalu, ko se potrdijo dotična pravila in se bode sklical občni zbor, oglasijo naj se domači in zunanji rodoljubi in skrbno naj povprašujejo po delnicah „Narodnega Doma“ v Barkovljah.

Na Barkovlje obračajo magistratni gospodje vedno bolj svojo pozornost, osobito od kar so tam napravili morskakopališča.

Po zimi predstavljajo Barkovlje vedno svojo pravo narodno lice. Mestna

in druga tuja gospoda drži se po zimi v svojih gorkih sobah — ter prihrumi ven v Barkovlje le po leti, ko jej je treba zdravega zraka in zdrave morske vode! Po leti torej predstavljajo Barkovlje cvet tržaštva in to posebno zvečer, po končanem vročem dnevu ter ob nedeljah in praznikih. Vsled tega skrbe tržaška gospoda, da bi se tam ne kazali niti najmanjši sledovi slovenskega življa, da ne bi posebno tuja italijanska gospoda zvedela, da živijo tu, ob obali Adrije, sinovi onega naroda, katere navadno nazivljajo „schiavi!“

Napadi na društvo „Adrija“ so znani. Na Proseku n. pr., in družih zunanjih vaseh ne gledajo še toliko naši gospodje. Zdi se jim morda, da ni prišla še za enake zunanje vasi srečna, zlata doba, ko jih objame mogočna svetovno znana kultura.

S časa pride vse, mislijo si ti ljudje; pograbiti si žele pa najprej v svoj delokrog, kar jim je najbližje in važnejše. V Barkovljah je naseljeno toraj po leti mnogo tuje, italijanske gospode; tam so morskakopališča, tam se kopljejo rimski ostanki „scavi Romani“ in Barkovlje so „la simpatica borgata“, katero treba toraj „najprvo osrečiti“.

Lastnik gostilne „Al Risorgimento“ žel je, kamor smo želeli; za dovoljenje odprtega iste gostilne je prosil drug krčmar. Predno se mu je pa izročilo od strani magistrata dekret, zabičalo se mu je in opomnilo, da se mu da dekret le s tem pogojem, da ne bode prepuščal svojih prostorov za veselice „Adrije“. In to se mu je omenjalo v navzočnosti župana Bazzoni in ravnatelja Gandusio, znanega prijatelja „Adrije“ in vsega, kar je slovanskega! — Opomniti je treba, da so v Barkovljah prostori imenovane gostilne edino sposobni za narodne veselice, in to predobro zna nasprotna nam gospoda.

Odbor „Adrije“ bode pa povpraševal v tej zadevi in morda se bode res primoralo dotične gospode, da skažejo v tem obziru golo resnico. Dokaz je pa tu zopet, kako prepotreben je „Narodni Dom“ Barkovljanom; vsaj bodejo potem, ako vzrase — in upamo, da bode — v „Narodnemu Domu“ lahko napravljali veselice v svojih lastnih prostorih.

Dokaz je pa ta dogodek tudi nezasičanega zagrizenega nasprotstva, katero goje v Trstu proti „Adriji“ in vsemu, kar je slovanskega! „X“.

Z Goriškega, 18. dec. (Staro goriško pokopališče se opusti — naša narodna dolžnost.) — Kakor je že „Nova Soča“ poročala, opusti se dne 31. staro goriško pokopališče ter ondej tla se porabijo v drug namen. Kdor ima kacega dragega pokojnika, ki počiva na starem pokopališču, lahko ga do omenjenega dne dá izkopati (ekshumirati) ter njegove kosti prenesti na novo pokopališče. Isto tako reši lahko nagrobni kamen, ki je časih veliko vreden. Po določenem roku pa preidejo vsi nagrobni kamni v last goriškega magistrata. Sredi pokopališča izkopajo veliko jamo ter vanje vržejo kosti vseh čikarnih izkopanih mrtvecev.

Ni dvomiti, da dajo premožniki drage svoje izkopati ter jih z dotičnimi nagrobnimi kamni prenesejo na novo pokopališče. Ubožniki seveda kaj takega ne morejo storiti, da-si jim krvavi srce, da morajo popustiti drage svoje nemili osodi. Pomniti je namreč, da tako izkopavanje stane. Za vsacega mrliča treba plačati takoj 29 gld., a potem pridejo še drugi stroški za pogreb.

Goriški Slovenci imamo na starem pokopališču marsikacega dragega namrliča, do katerega nas bi morala vezati narodna dolžnost, da ga damo izkopati in prenesti na novo pokopališče. Spominjam tu le očeta goriških Slovencev: dra. Lavriča in skladatelja Avgusta Lebana. Posebno glede na prvega imam že dolgo besedo na srci. Znano je, da se

je o njegovi smrti nabiral denar za do stojen mu spomenik. Nabrala in izkazala se je bila res lepa svota. Toda na Lavričevem grobu še zmerom stoji stari skromen nagrobni kamen, pri katerem so še najlepši verzi, ki jih je zložil znani goriški slavec. Vprašam torej: kam je prešla nabrana svota za Lavričev spomenik?

Goriški Slovenci! Ne bodimo mladni v tem obziru! Nemški pesnik Körner je rekel: „Oesterreich! deine Todten sollst du ehren“, jaz pa pravim: „Goriški Slovenci! ne bodite nehvaležni za služnim pokojnikom svojim!“ Aliquis.

Domače vesti.

Člani odbora političnega društva „Edinost“ vabljeni so k seji, ki bode dne 4. januarja 1891. ob 10. uri pp. v prostorih „Delal. podp. društva“. Predmet posvetovanja je jako važen.

Nabergojev jubilej. Ob tem povodu pokloni se jutri gospodu Ivanu Nabergoju posebna deputacija političnega društva „Edinost“. V deputaciji so zastopani vsi okraj tržaške okolice.

Nov slovenski odvetnik. V listo tukajšnje zbornice odvetnikov vpisal so dra. Gustava Gregorina. Sedež mu bode v Sežani. Radujoči se na tem naraščanju narodnih naših odvetnikov želimo mlademu gospodu doktorju obilo sreče!

Današnje številke tiskali smo v 100 izvodih na elegantnišem papirju. Kdor želi kupiti jedno teh števil, naj se oglasi v Dolencevi tiskarni.

Za podružnico sv. Cirila in Metoda v Trstu nabrala je dne 25. dec. srečna številka 12. „kokuca“ gl. 2.71. — Zaostali peveci dne 26. dec. nabrali so gl. 2.35.

Za podružnico sv. Cirila in Metoda na Greti, oziroma za otroški vrt v Rojanu, se je nabralo 25. t. m. v krčmi „Pri društvu“ v Barkovljah v veseli družbi „Admijašev“ 3 gld.

Za „božičnico“ v Trstu so nadalje darovali: g. Josip Gorup 20 gl., ga. M. Hočvar 3 gl., ga. Mandić 2 gl., ga. V. Furlan 1 gl., góna. Čenčur 1 gld., g. dr. Leginja 2 gl., g. Žitko 2 gl., po Žitko-tu 2 darovaljici 5č nvč., g. Neth 1 gl., g. Šmidt pri odborovi seji podpornega društva dne 18. dec. 90 nč., ga. Luksa 1 gl., vrli Kamničani po góni. Lavrenčič 3 gl., g. Klemenc: 16 parov nogovic, 2 para nadnogovic, 4 majice, 5 kapije, 2 volneni ruti in 2 volneni zavratnici; g. Ščuka 1 (tricot) jopico, 1 par nadnogovic, 4 pare nogovic; Vek. Kobal 1 kapo in 4 pare nogovic; g. Ant. Žiberna 2 zaboja južnega sadja, Anton Lampe 50 nč., gosp. Ivan Nabergoj 3 gl., g. Ivan Nabergoj iz Trsta 2 para čevljev, góna. Ljudmila Mankoč 1 deško suknjico in 6 parov hlač, g. Posevnik 12 parov nogovic, gč. Delkin in gč. Justina Michelli 2 obleki in 3 predpasnike, ga. Čok iz Proseka en predpasnik, ga. Furlani pri sv. Ivanu 1 gld.

Božičnica v Rojanu. Dne 23. t. m. na večer zbralo se je v sobi otroškega vrta v Rojanu toliko občinstva, da je bila soba natlačena polna. Soba je bila krasno odičena v narodnih barvah. Vapored se je vrtil veščastno za rečeni otroški vrt, odnose za gospodičino vrtnarico in za otroke same. Zbrano občinstvo pozdravil je iskrenimi besedami podražnice predsednik, g. Drag. Martelanc. Petje je bilo izborna, da smo se kar divili in moremo reči, da tako melidijoznega petja še nismo čuli od malih otročičev. Otroci-deklamovalci so pa nastopali toli samosvestno, da res ne vemo, od kje so jemali toliko poguma. Vsako besedo so acentirali tako razumno — in tudi mimika je bila povsem primerna —, da ne bi bili tega pričakovali od priprostega in še ne razvitega otročjega razuma. A prepričali smo se, da dober in primeren poduk tudi pri malih otrocih

mного doseže. Najmikovniša prizora sta pa bila „Veseli pastir“ in „Betlehemski otrokomor“. Občinstvo je vse oduševljeno poslušalo mala otročiča, starišem se je pa videlo na lici, kako jim same radosti vtriplje srce. Slavnost se je pričela primerno: začela se je z molitvijo in končala s cesarsko pesmijo. Tako je prav: v mladih srcih je treba gojiti verski in patrijotični duh. Tudi gospodičina vrtnarica zahvalila se je prav primernimi besedami. Stariši pa naj sami sodijo, kje so otroci v boljih rokah: ali v vrtu sv. Cirila in Metoda, ali pa v onem od „Lega nazionale“!

Tržaški mestni svet imel je v soboto na večer svojo sejo, ki je bila dokaj zanimiva. Po prečitaniu zapisnika zadnje seje prijavil predsednik, da se je župan Bazzoni iz zdravstvenih oziror tej časti odpovedal. G. župan se zahvaljuje zbornici in časnikarstvu na skazanem mu zaupanju. Predsednik prepušča zbornici, da v obzired tej odpovedi vkrene, kar se jej potrebno zdi. Dr. Dompieri meni, da zdravje gosp. župana ni toli slabo, da bi se radi tega moral odpovedati svoji časti; on meni celo, da župan pri svoji trdni konstituciji še popolnoma ozdravi. Govornik se nadeja, da župan umakne svojo demisijo. Predlaga torej: Mestni svet ne sprejme odpovedi, ker se nadeja, da gosp. župan v bližnji bodočnosti popolnoma ozdravi in ga prosi iskreno, da odstopi od svojega sklepa. Predlog ta so vsprejeli jednoglasno. Pri debati o „čiščenju mesta“ sklene se ustanoviti mesto asistenta za nadzorovanje del za čiščenja mesta in se določi plača 550 gl. in pavšal za obleko 80 gl. Za kidanje snega se določi 1000 gl. — Pri naslovu „Vode, ceste, sprehajališča“ priporoča svetnik Nabergoj v daljšem govoru, da se poljedelci okoličee oproste krivičnega „davka za tlak“. Ta davek znaša na leto za vsakega konja 24 gld., dasi žival sama morda ni toliko vredna. Predlog ta sta podpirala svetovalca dr. Sanein in Burgstaller. Poročevalec dr. Verneda izjavlja, da se pripravlja preosnova tega davka. — Svetnik Pahor priporoča, da mesto kupuje za tlak potrebno kamenje le iz okoliščanskih kamenolomov, da tako podpre domačo kamenolomno industrijo. Predsednik izjavlja, da se mestni svet z ozirom na javni interes nikakor ne more vezati (Ta izjava je krasna ilustracija skrbi teh gospodov za koristi okolice. Op. uredništva.) in da bi Pahorjev predlog mogli vsprejeti le v obliki priporočila. — Po predlogu svetnika Nabergoja naroča se mestnemu stavbenemu uradu motriti uprašanje uravnjanja strmca na Greti. — Odboru za vodovod Bistrica-Reka dovolj se zopet 1000 gld. — Pri naslovu „bogočastje in slavnosti“ pritožuje se svetnik dr. d'Angeli, da se v katedralni cerkvi še vedno slovenski propoveduje ter stavi predlog, da se predsedništvo obrne do škofijskega ordinarijata ali pa do župnika pri sv. Justu, da se v bodoče božja služba vrši le v italijanskem jeziku. Ako bi se ne ugodilo zahtevi tej, naj se ustavi prispevki občine za cerkvene smotre. Predlogu temu so se protivil sveteniki Nabergoj, dr. Sanein in Pahor, a bil je konečno vender vsprejet. Pred zaključkom seje govoril je še svetnik Nadlišek za nekatere poprave na cerkvenem prostoru pri svetem Ivanu. Tako se je končala ta seja, ki je bila pa svoje znamenita. Slovenski okoličani in meščani pa naj čitajo to poročilo in naj sodijo sami, v koliko da so opravičeni protestin teh gospodov, češ, da niso nasproti narodnosti slovenski. Sicer smo pa uverjeni, da ostane tudi ta najnovejši njih napad na slovenski jezik leudarrec v vodo. Katoliška vera je vera resnice in pravice in ne more dopustiti, da bi se komu krivica godila.

Gospod župan R. Bazzoni ni umaknil svoje odpovedi na tej časti, kakor doznajmo uprav pred sklepom lista.

Tiskarna Dolenc v Trstu